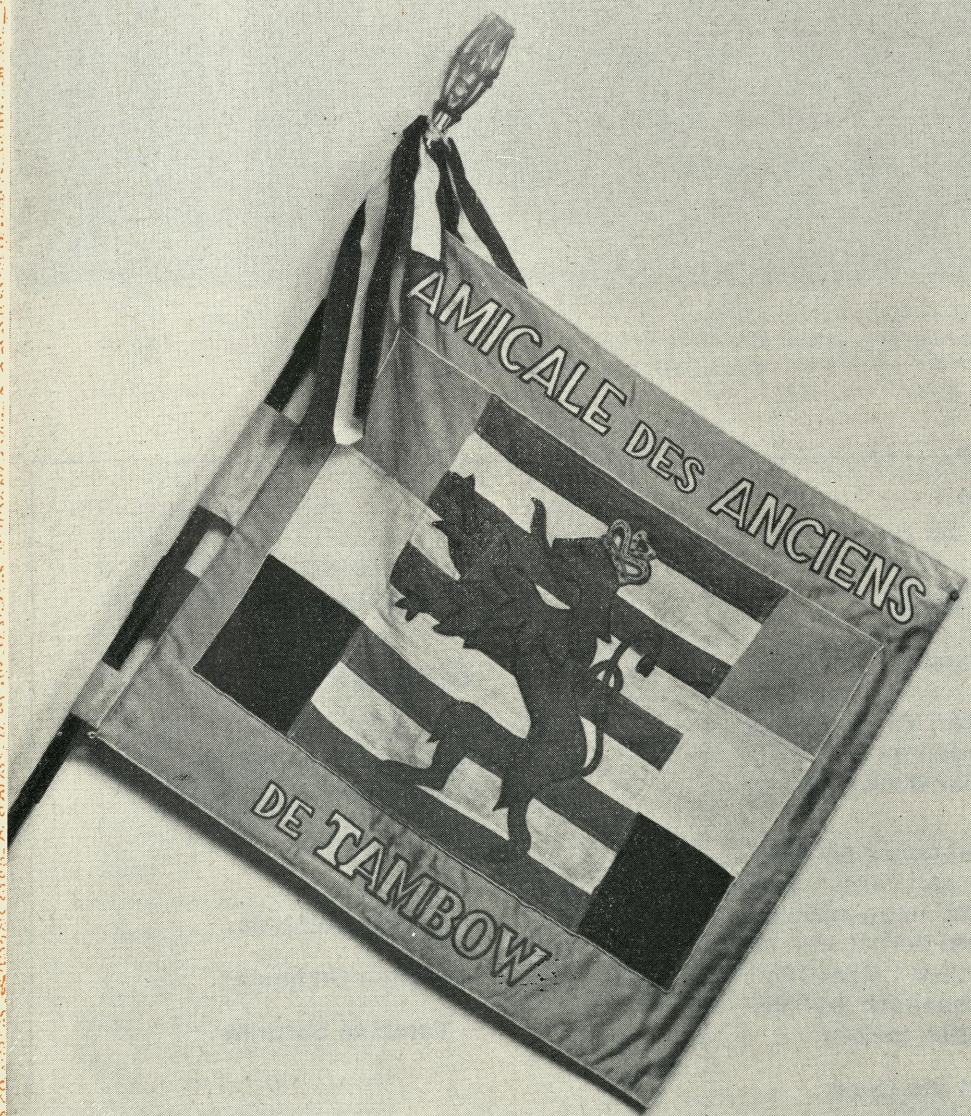

LES SACRIFIÉS

Bulletin mensuel de la Fédération des Victimes du Nazisme enrôlées de Force

N° 12 - 1980

19e année

Prix : 15.- frs. lux.

Abonnement: 120.- frs

Fédération :
9, rue du Fort Elisabeth
Luxembourg

Den 8. Oktober 1980 huet SKA de Grand-Duc JEAN eng Delegation vum Fédérationscomité an vum dem Hesper Sectioncomité am Palais an Audienz empfaangen. Bei dëser Geleënheet gouf dem Grand-Duc den Disque «Trei zur Hemecht», «e Kranz Lëtzebuurger Lidder» présentéiert, an et gouwen Him eng Plack an eng Kasett iwerreicht.

OPRUFF
un d'Jongen déi zu

HIRSTEIN

am RAD waren

Am Oktober 1941 haten d'Preisen eng Reih Lëtzebuurger Jongen an den RAD gestach. Dovun waren der an d'Lager I an II zu Hirstein kom.

Am Oktober 1981 gin et genee 40 Joer, datt dat passéert as, eng gutt Geleënheet fir sech emol nees erëmzugesin. Wien deemols hei derbäi war an dëst liest, soll sech bis zum 1. März 1981 schrëftlech oder telephonesch bei dësen zwee RAD-Komeroden mellen:

- Pündel Albert, 31, Val Ste-Croix, Lëtzebuerg, Tel.: 44 44 23.
- Schaffer Marcel, 1, Knupp-Stross, Constum (Housen), Tel.: 9 12 64.

Den Datum an de Programm vum Zesummenkommen gin mat zäiten jidderengem matgedeelt.

Amicale des Enrôlés de Force Gembitz-Deutschwalde

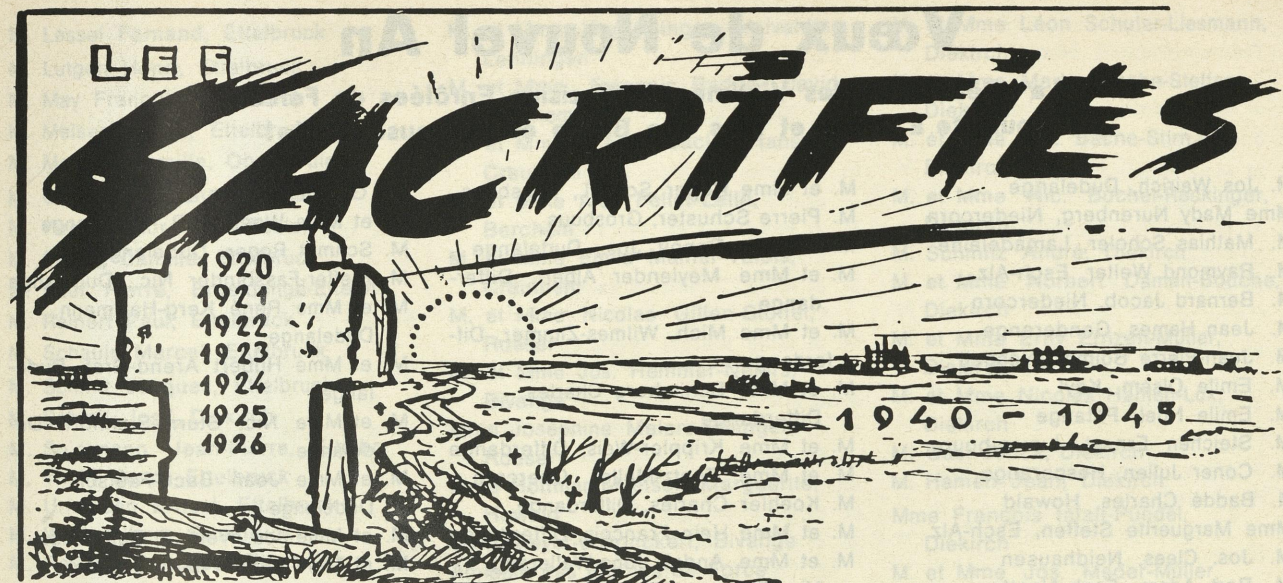
Grousse Bal

E Samsteg, den 31. Januar 1981
am Sall Jängi Oestreicher
Lëtzebuurgerstrooss, Esch/Ulz.

- Grouss Tombola
- Flotten Orchester
- Tombola Surprise

Fräi Nuecht

Entrée 50,- Fr.

Tirage 8000

Inhalt:

- Ein erstes Resultat
- Voeux de Nouvel An
- RAD Hirstein
- Tambow
- 35e anniversaire du Retour de Captivité

Fédération des Victimes du
Nazisme Enrôlés de Force,
Association sans but lucratif
Siège: Luxembourg, 9, rue du
Fort-Elisabeth.- Boîte postale
2415 Luxembourg-Gare.
C.C.P. 31329-95

Banque Intern.: 5-217/4546
Rédaction du bulletin mensuel
«les Sacrifiés, Luxembourg,
9, rue du Fort Elisabeth, Boîte
postale 2415 - Luxembourg-
Gare

Service social aux Enrôlés de
Force, 9, r. du Fort-Elisabeth,
Luxembourg-Gare.
Tél.: 48 32 32.

Fonds d'Action ccp 21049-97
La Fédération représente:
L'Association des Parents

des Déportés Militaires Luxem-
bougeois, c/o M. Paul Simonis, Luxembourg, 7, rue Adolphe · la Ligue Luxembourgeoise des Mutilés et Invalides de
Guerre 1940-1945, Résidence Jean-Charles-5, rue du Cimetière, Luxbg-Bonnevoie. Tél.: 48 97 76 - ccp 28633-18 ·
l'Amicale des Anciens de Tambow, Secrétariat: Luxembourg, 9, rue de Kahler, ccp 24007-48 · l'Association des En-
rôlés de Force Victimes du Nazisme, Secrétariat: Luxembourg, 9, rue du Fort-Elisabeth, Boîte postale 2415, Luxbg-Gare,
ccp 31324-90 · Association des Survivants des Enrôlés de Force, a.s.b.l., Siège: Luxbg, 9, rue du Fort-Elisabeth. Son bu-
reau fonctionne chaque 1er et 3e mercredi du mois entre 15 et 17 hrs. La correspondance est à adresser à Mme Josée
Reef, 30, rue F. Seimetz, Luxembourg, tél.: 47 01 83

Imprimerie Hermann, S.à r.l. Luxbg.

Ein erstes Resultat

Jahrzehntelange Bemühungen und die während 1980 intensiv geführten Verhandlungen zwischen Delegationen der Regierung und unserer Föderation haben vor Jahresschluß zu einem positiven Ergebnis geführt. Offiziell bekannt wurde es am vergangenen 16. Dezember, als Staatsminister Pierre Werner das Gesetzesprojekt Nr. 2465 «modifiant la loi du 25 février 1967 ayant pour objet diverses mesures en faveur de personnes devenues victimes d'actes illégaux de l'occupant» in der Abgeordnetenkommission deponierte. Damit widerfährt dem großen Kreis der Zwangsrekrutierten Gerechtigkeit und die gegenwärtige Regierungskoalition hat ihr Versprechen eingelöst.

Es ist anzunehmen, daß das Projekt auf dem kürzesten Instanzenweg der Abgeordnetenkommission wieder vorliegen wird, wo dann die Entscheidung fällt. Wird das Projekt zum Gesetz, dann ist endlich und endgültig die schlimme Diskriminierung einer Generation von Luxemburgern beseitigt, deren Angehörige, bis auf einige wenige Ausnahmen, im Zweiten Weltkrieg dem Großherzogtum und dem Luxemburger Volk unschätzbare Dienste erwiesen haben. Ihr gewaltiger Blutzoll und die erheblichen Gesundheitsschädigungen stehen dafür als unwiderlegliche Beweise.

Bleibt jetzt nur noch unsere Forderung offen, womit die Verbesserung einiger Bestimmungen des Gesetzes vom 26. März 1974 erreicht werden soll, welche beim frühzeitigen Eintritt der Nazi-Opfer in den Ruhestand erfüllt sein müssen. Dazu sagte der Staatsminister am 16. Dezember folgendes: *Mir hun déi Affär an d'Etude geholl a sin amgang, Donnéeën ze sammelen, déi ons erlaben der Chämber iwer dé eng oder déi aner Formel Op-schloss ze gin, fir se iwert d'Konsequenzen vun dësem a vun deem opzklären. Déi Etuden sin an dësem Moment nach nët ofgeschloss. Ech hoffen, dass dat bis Enn Januar de Fall ka sin. Da géinge mir iech och iwer deen Aspekt vun der Fro nach ënnerriichten.»*

So weit, so gut. Diese Angelegenheit ist deshalb so ungemein wichtig, weil es um Leben oder Tod einer sehr hohen Anzahl von Nazi-Opfern geht. Es wäre das ganz gewiß eine barbarische Denkweise, die darauf hinauszielt, abzuwarten und möglichst viele von ihnen sterben zu lassen, weil dann keine Renten oder Pensionen zu bezahlen sind. Wir, unsererseits, nehmen nicht an, daß man einerseits Gutes nur tut, um andererseits wiederum Schlechtes zu tun.

s.n.

Vœux de Nouvel An

La Fédération des Victimes du Nazisme Enrôlées de Force souhaite à toutes et tous une Bonne et Heureuse Année!

- M. Jos Weirich, Dudelange
Mme Mady Nurenberg, Niedercorn
M. Mathias Scholer, Lamadelaine
M. Raymond Welter, Esch-Alz.
M. Bernard Jacob, Niedercorn
M. Jean Hames, Gonderange
M. Jean-Pierre Bolmer, Nospelt
M. Emile Olsem, Kayl
M. Emile Noel, Pétange
M. Steichen Ernest, Luxembourg
M. Coner Julien, Hesperange
M. Baddé Charles, Howald
Mme Marguerite Steffen, Esch-Alz.
M. Jos. Clees, Neidhausen
M. Bert Adam, Esch-Alzette
M. Steil Xavier, Esch-Alzette
M. Jean Urbany, Dudelange
M. Hammer Corneille, Esch-Alz.
Mme Josée Reeff, Luxembourg
Mme Berty Jungbluth, Béréldange
M. Jos. Glod, Belvaux
M. Armand Belfort, Obercorn
M. Schroeder René, Luxembourg
Amicales des Mutilés de Guerre Lux.
Hosp. des Hospit. Américains en France 1945 A.s.b.l., Luxembourg
Mutilés sportifs (les) Luxembourg-centre (Muspulux) Luxembourg
M. et Mme Jos. Schuler-Schmit, Pétange
M. Thiel Ernest, lt.-colonel, Diekirch
Me Gremling Jean, député, Luxbg
Mme Gremling Jean, Luxembourg
Me Gremling Jean-Georges, Luxbg
M. Braun Roger, Differdange
M. Grunig Joseph, Troisvierges
M. Theis Egon, médecin, Diekirch
M. Oster Raymond, Differdange
M. Michel Kohner-Kalmes, Pétange
M. Wampach René, Obercorn
M. et Mme Gaston Schmitt-Kolber Bonnevoie
Mme Renard-Liesch Trina, Bivange
M. Leyder Jos., boucher, Gilsdorf
M. Raymond Berchem-Hengesch, Pétange
M. Lorang Pierre, Vianden
M. Ackermann Hary, Luxembourg
M. et Mme Schwachtgen Camille, Weimerskirch
M. Hardt-Risch Charles, Echternach
M. Jaeger Lucien, Luxembourg
M. Riehl C, Mondercange
M. Wiltgen Léin Luxembourg
M. et Mme Hubert Deiskes-Peiffer, Kayl
M. et Mme Jean Adam, Vichten
M. et Mme Arthur Arendt, Grosbous
M. et Mme Albert Bissen, Vichten
M. et Mme Albert Elsen, Bettborn
M. et Mme Willi Mertens, Bettborn
M. et Mme Roger Schaul, Grosbous
M. Pierre Schuster, Grosbous
M. et Mme Benoit Jos., Dudelange
M. et Mme Meylender Albert, Differdange
M. et Mme Mich. Wilmes-Zimmer, Differdange
M. et Mme Schimberg Charles, Differdange
M. et Mme Kripler-Weis, Differdange
M. et Mme Foetz-Muller, Obercorn
M. Koehler Charles, Differdange
M. et Mme Hein François, Differdange
M. et Mme André Jung-Wallerang, Niedercorn
M. et Mme Henri Hoffmann, Differdange
M. et Mme Jos. Hoffmann, Differdange
M. et Mme Jos. Promme, Differdange
Mme Brück Clemy, Differdange
M. et Mme Fischer-Entringer, Differdange
M. Kummer Jos., Canach
M. Brück René, Lenningen
Amicale des Enrôlés de Force, Mondercange
M. et Mme Hilbert Marcel, Mondercange
M. et Mme Seyler Emile, Obercorn
M. et Mme Riehl Courthe, Mondercange
M. et Mme Hoschet Pierre, Pontpierre
M. et Mme Diederich Aloyse, Mondercange
M. et Mme Back Marcel, Mondercange
M. et Mme Back Jos., Mondercange
M. et Mme Scharz René, Mondercange
M. et Mme Kaes Jos., Bergem
Enrôlés de Force, Section du Nord, Clervaux
M. Leiner René, Heinerscheid
M. Brück François, Clervaux
M. Braquet Jos., Weiswampach
M. Braconnier Henri, Clervaux
M. Morn Jean, Troisvierges
M. Wagner Pierre, Clervaux
M. Haas Martin, Hupperdange
M. Hens Edy, Heinerscheid
M. Stecker Georges, Heinerscheid
M. Theis Victor, Binsfeld
M. Schaeffer Lucien, Dudelange
Mme Nelly Theobald, Dudelange
Mlle Libar Alice, Dudelange
Mme Dell Marguerite, Dudelange
Mme Fürst Cécile, Dudelange
M. et Mme Arsène Diederich, Dudelange
M. Nic. Ehses-Benoît, Dudelange
M. et Mme Antoine Rosseljong, Dudelange
M. Georges Muller, Dudelange
M. et Mme Woeffler R., Dudelange
M. Schmitt Roger, Dudelange
M. Kieffer-Fassbinder Nic., Dudelange
M. et Mme René Kerg-Hartmann, Dudelange
M. et Mme Hubert Arend-Graf, Dudelange
M. et Mme Nic. Sturm-Steinfort, Dudelange
M. et Mme Jean Back-Fautsch, Dudelange
M. et Mme Jos. Weirich, Dudelange
M. et Mme Jean Fox, Dudelange
M. et Mme Roger Hemmen-Recher, Steinsel
M. et Mme Gaston Spanier-Guden-dorf, Steinsel
M. et Mme Albert Schmit-Husting, Steinsel
M. et Mme Alphonse Schmit-Molitor, Steinsel
Café Steeseler Stuff, Steinsel
Enrôlés de Force, section Steinsel Mullendorf/Heisdorf
M. et Mme Robert Flammang-Schmit, Steinsel
M. et Mme Armand Haan-Lahr, Steinsel
M. et Mme Emile Wildschütz-Bausch, Steinsel
M. et Mme Theo Eiffes-Bontemps, Heisdorf
M. Georges Schmitz, Heisdorf
M. et Mme René Philippe-Pussé, Hunsdorf
M. et Mme Henri Bausch-Lamesch, Steinsel
M. et Mme Gusty Hansen-Piccard, Roeser
Fam. Thesen-Fischer, Steinsel
M. et Mme Albert Huber-Koenig, Steinsel
M. et Mme Louis Ensich-Goergen, Steinsel
M. Bache Constant, Nieder-Feulen
M. Berg Raymond Ettlbruck
M. Burg Erwin, Ettlbruck
Mme Christnach Germaine, Ettlbruck
M. Faltz Jean, Warken
Mme Frank-Wagener, Ettlbruck
M. Heintz Erny, Ettlbruck
M. Hirt J.P., Warken
M. Hess J.P., Ettlbruck
M. Juchem François, Ettlbruck
M. Juncker Edouard, Ettlbruck
M. Juncker Jean, Luxbg-Howald
M. Koob Emile, Bourscheid
M. Lanners René, Ettlbruck
M. Lentz Lucien, Ettlbruck

- M. Lessel Fernand, Ettlbruck
M. Lutgen Henri, Ettlbruck
M. May François, Ettlbruck
M. Melsen Pierre, Ettlbruck
M. Mergen Camille, Ober-Feulen
M. Origer Jean-Paul, Eschdorf
M. Piren Victor, Ober-Feulen
M. Posing Camille, Ettlbruck
M. Reef Pierre, Erpeldange-Ettlbr.
M. Reinert Paul, Ettlbruck
M. Schauls Marcel, Ettlbruck
M. Schmit Jacques, Ettlbruck
M. Schmit Jos., Diekirch
M. Spielmann Jean-Pierre, Ettlbr.
M. Thein Jean, Ettlbruck
M. Urhausen Ernest, Ettlbruck
M. Wirth Albert, Ettlbruck
M. Reding Alphonse, Ettlbruck
Enrôlés de Force, Section Luxembourg-Ville
Le Comité:
André Frisch
Ernest Steichen
Camille Hansen
Marcel Grethen
Charles Clemens
Gaston Erpelding
Josée Reeff-Noël
Pierre Frieden
Nicolas Hermes
Rose Molitor-Hatz
Albert Pundel
Pierre Rassel
Remy Ries
Ady Risch
Henri Treff
Mémorial Hollerich-Gare
Le Comité Exécutif:
André Frisch
Albert Pundel
Ernest Steichen
Nicolas Hermes
Guy de Muysier
Francis Bley
Justin Kohl
Ernest Junck
Henri Treff
Charles Clemens
Camille Hansen
Rose Molitor-Hatz
Remy Ries
Amicale des Enrôlés de Force, Réiserbann
M. et Mme Louis May-Schneider, Peppange
M. et Mme Alphonse Meisch-Rasquin Roeser
M. et Mme Fränz Majerus-Recken Roeser
M. et Mme Bruno Regi-Grethen, Roeser
M. et Mme Aloyse Seywert-Schiltz Livange
M. et Mme Camille Schmitz-Arrens-dorff, Berchem
M. et Mme Jängi Bingen-Greivelding, Lenningen
M. et Mme François Baddé- David, Berchem
M. et Mme Etienne Backes-Hansen, Crauthem
M. et Mme Alex Feller-Lellé, Berchem
M. et Mme Emile Mamer-Valois, Crauthem
M. et Mme Nicolas Gillen-Stoffel, Roeser
M. et Mme Jos. Hemmer-Neiers, Bivange
Mme Joséphine Meiers-Ehlinger, Roeser
Mme Hoffmann-Meisch Marguerite, Howald
Café Meyer-Schonckert, Bivange
Amicale des Enrôlés de Force Gembitz-Deutschwalde
M. Alfred Barnich, Obercorn
M. Jean Bauer, Clausen
M. Léon Brosius, Luxembourg
M. Nicolas Champagne, Esch-sur-Alzette
M. Nicolas Crestany, Dudelange
M. Lucien Fritz, Fingig
M. Victor Graaff, Vianden
M. André Heiderscheid, Luxembourg
M. Guy De Muysier, Luxembourg
M. Brnuo Regi, Roeser
M. René Scholtes, Luxembourg
Café Jos. Wies-Hilger, Bivange
M. et Mme J. Bisdorff-Sadler, Schiffflange
M. et Mme M. Klein-Schütz, Schiffflange
M. et Mme V. Lecuit-Peiffer, Schiffflange
M. et Mme J. Metz-Hammang, Schiffflange
M. et Mme G. Reckinger-Boullung, Schiffflange
M. et Mme B. Reiffers-Besch
M. et Mme P. Wolter-Beneke, Schiffflange
Mlle Jeanny Jaas, Schiffflange
M. Pierre Meyer, Schiffflange
Mme Agnès Frast-Lahyr, Schiffflange
Mme Olga Kessler-Schumacher, Esch-Alzette
Mme Yvonne Soisson-Schintgen, Esch-Alzette
M. et Mme Ph. Wietor-Kirtz, Esch-Alzette
M. et Mme N. Ecker-Clement, Esch-Alzette
M. et Mme J. Schroeder-Sax, Tuntange
M. et Mme M. Kohll-Reuland, vigneron, Ehnen
M. et Mme M. Manternach-Hammang, Schiffflange
Mlle Maggy Meyer, Limpertsberg
M. et Mme Jos. Greischer-Besenius, Diekirch
M. et Mme Léon Schuler-Liesmann, Diekirch
M. et Mme Martin Bache-Steffen, Diekirch
M. et Mme Jos. Bache-Stirn, Diekirch
M. et Mme Nic. Büchel-Reckinger, Diekirch
M. Schmitz André, Diekirch
M. et Mme Norbert Daman-Bouche, Diekirch
M. et Mme Erny Erzen-Müller, Diekirch
M. et Mme Nicolas Hamen-Lux, Diekirch
M. Gast Junck, Diekirch
M. Hamen Jean, Diekirch
Mme François Infalt-Pündel, Diekirch
M. et Mme Jos. Meder-Müller, Diekirch
M. Ditsch Benn, Diekirch
M. et Mme Marcel Krier-Winter, Diekirch
M. et Mme Pierre Lorang-Poncelet, Diekirch
M. et Mme Bob Linster, Diekirch
M. Dockendorf Marcel, Diekirch
M. et Mme Mich. Dahm-Bergh, Diekirch
M. et Mme Nic. Weis-Cloos, Diekirch
M. Leyder Nicolas, Goebelsmühle
M. et Mme Alphonse Meier-Thielen, Merscheid/Diekirch
M. Schmit Michel, Diekirch
M. Joé Fischer, Diekirch
Mme Hourt Margot, Gosseldange
M. et Mme François Mertz, Olm/Cap.
M. e Mme Robert Mergen, Diekirch
M. et Mme Jos. Clees-Hostert, Diekirch
M. et Mme Jim Guden-Zeimes, Diekirch
M. et Mme Léon Biffes-Walker, Diekirch
M. Grethen Fons, Heffingen
M. et Mme Jean Kettel-Hermann, Ettlbruck
Mme Gaston Kieffer, Diekirch
M. Baus Fernand, Diekirch
M. et Mme Marcel Wolter-Küffen, Diekirch
M. et Mme Jos. Elcherorth-Weis, Diekirch
M. et Mme Jos. Hirsch-Tibor, Diekirch
Association des Enrôlés de Force, Section de Walferdange Comité
Halsdorf Pierre, Helmsange
Schmitz Michel, Helmsange
Henzig Jean, Béréldange
Colling Norbert, Helmsange
Brisbois Léon, Béréldange
Dr. Faltz Pierre, Helmsange
Goffinet Marcel, Walferdange
Mme Jungbluth Berthy, Béréldange

Linden Nicolas, Helmsange
Tescher Camille, Helmsange
Zuang Lucien, Helmsange
M. et Mme Jean Glodt-Kremer,
Bascharage
M. et Mme Roger Meyers-Schilling,
Hautcharage
M. et Mme Léon Martin-Rischette,
Schouweiler
M. et Mme Roger Schmit-Reinert,
Garnich
M. et Mme Roger Schmitz-Zover,
Garnich
M. et Mme Eugène Thiry-Biver,
Dahlem
M. et Mme Victor Wildanger-Frisch,
Bascharage
M. et Mme Pierre Demuth-Gindt,
Dippach
M. et Mme Jos. Scholler-Theis,
Clemency
M. et Mme Jul. Guirsch-Theisen,
Clemency
Mme Lucie Hoeltgen-Thiry,
Clemency
Mme Marcelle Colling, Bascharage
M. et Mme Léopold Wolff-Moes,
Eischen
M. Olinger Joseph, Junglinster
M. et Mme Reding Jos., Station
Shell, Junglinster (Radio)
M. et Mme Kohnen-Thyes Roger,
Junglinster
M. et Mme Schuster Victor,
Graulinster
M. Hemmer Marcel, Wecker
M. Goebel Alphonse, Biver
M. Walentiny Michel, Mensdorf
M. et Mme Neumann-Back, Brouch
M. et Mme Dickes-Stranen Alph.
Junglinster
M. et Mme Pütz-Goergen Jos.,
Oberanven
Mme Schuster-Klein, Bourglinster
M. et Mme Hoffmann-Mersch Charles
Junglinster
Mme Hurt-Manternach, Altrier
M. et Mme Schintgen Jos., Altrier
M. et Mme Rassel-Kayl Corneille,
Rollingen(Mersch)
M. et Mme Schweich Jos., Ernster
M. Mathieu Joseph, Heffingen
M. et Mme Gillen-Rivers Robert,
Heffingen
M. et Mme Kimmel-Rischette Jos.,
Bersbourg
M. Hurt Jean-Pierre, Bersbourg
M. Serger Pierre, Bersbourg
M. et Mme Kolbach-Miny Remy,
Altlinster
M. et Mme Lemmer-Jaeger Théo,
Biver
M. Uselding Joseph, Berg

M. et Mme Nic. Schneidesch-Moes,
Eischen
Mme Irma Hendel-Kayser, Eischen
M. et Mme Paul Hoffmann-Sinner,
Eischen
M. et Mme Philippe Pirsch-Feier-
eisen, Eischen
M. et Mme Lucien Wolff-Kieffer,
Eischen
M. et Mme Camille Wolff-Riechert,
Eischen
M. et Mme Marcel Weyland-Maas
Eischen
Mme Marie Louis-Hoffmann, Eischen
M. et Mme Raymond Ourth-Hoffmann,
Eischen
Mme Marie Woleff-Steffen, Eischen
M. Engène Weyland, Eischen
M. et Mme Henri Hansen-Gerson,
Eischen
M. Arthur Weyland, Eischen
M. et Mme André Hausmann-
Bouchard, Eischen
M. Lommel François, Eischen
M. et Mme J.P. Moes-Wampach,
Koerich
M. Joseph Leisen, Pétange
M. et Mme Pierre Baustert-Dahm,
Eischen
M. et Mme Jungers-Franssens
Armand, Ernster
M. et Mme Wickeler Gust, Waldhof
M. et Mme Kieffer Emile,
Gonderange
M. et Mme Santer-Clement Emile,
Gonderange
M. et Mme Lauer Rudy, Wecker
M. et Mme Hosinger-Versall,
Junglinster
M. et Mme Altmeisch-Jaeger Jos.,
Biwer
M. et Mme Calteux-Kramp Arthur,
Junglinster
M. Calteux Edmond, Bourglinster
Mme Wecker-Faber Georges
Bourglinster
M. et Mme Imbert-Schmit Nic.,
Maison de retraite, Junglinster
M. et Mme Thill-Reisdorffer Roger,
Wormeldange
M. et Mme Thill-Weber Ady,
Wormeldange
M. et Mme Steinmetz-Beckius
Pierre, Wormeldange
M. et Mme Adam-Theis Emile,
Wormeldange
M. et Mme Fischer-Demuth Albert
Wormeldange
M. et Mm Muller-Wallers Romain
Wormeldange
M. et Mme Schneider-Muller Jean
Wormeldange
Mme Decker Josy, Wormeldange
M. et Mme Mertz-Kemp René,
Wormeldange

M. et Mme Jos. Carriers-Gath,
Eischen
M. et Mme Jos. Conter-Wewer,
Eischen
M. et Mme Michel Dahm-Maas,
Eischen
M. et Mme Arsène Goeff-Leider,
Eischen
M. et Mme Camille Mertz-Metzler,
Eischen
M. et Mme Engène Mertz-Schroeder,
Eischen
M. et Mme René Miny-Moes,
Eischen
Mme Yvonne Johann-Mertz,
Eischen
M. et Mme Nic. Reding-Conter,
Eischen
M. et Mme Jean Reinard-Cordier,
Eischen
M. et Mme Jos. Reinard-Berna,
Eischen
M. et Mme Jean Ronck-Dui, Eischen
M. et Mme Jos. Schmit-Wagener,
Eischen
M. et Mme Nic. Weber-Cuni,
Eischen
M. et Mme Victor Weyland-Kass,
Eischen.
Wormer Stuff, Wormeldange
M. et Mme Steinmetz-Lahr Jos.,
Wormeldange
M. et Mme Pundel-Morbach Léon
Wormeldange
M. et Mme Schartz-Schartz Pierre,
Wormeldange
M. et Mme Ley-Pundel Jos.,
Wormeldange
M. et Mme Schneider-Beckius
Emile, Wormeldange
M. et Mme Greis-Reiland Camille
Wormeldange-Haut
M. et Mme Franck-Jaerling Otto,
Wormeldange-Haut
M. et Mme Konert-Nies Jean
Wormeldange-Haut
M. et Mme Godart-Schumacher
Jos., Wormeldange-Haut
M. et Mme Stephany-Morbach
Emile, Wormeldange-Haut
M. et Mme Weyrich-Linster Jos.,
Wormeldange-Haut
M. et Mme Kohl-Weyrich Léon,
Wormeldange-Haut
M. et Mme Koumann-Linden
Emile, Wormeldange-Haut
M. et Mme Entringer-Weber Fons
Wormeldange-Haut
M. Bamberg René, Ehnen
M. Becker Nic., Ehnen
M. Becker Thed., Ehnen
M. Jaeger Marcel, Ehnen
M. Genot Jos., Ehnen
M. et Mme Apel-Krier Josy, Ahn

M. et Mme Konsbrück-Hippert
Léon, Ahn
M. et Mme Ries-Hoffmann
Alphonse, Ahn
M. et Mme Theves-Meyer
Ernest, Ahn
BERA Frères, Ahn
Mme Armand Hartmann-Limpach
Echternach
M. et Mme Paul Campille-Job,
Echternach
M. et Mme Jean Paternoster-
Campill, Café Philippe II,
27, r. Philippe II, Luxembourg
M. et Mme Albert Stephany-
Reding, Echternach
Mme Mathias Zimmer, Echternach
Mme Jos. Giefer-Schmit,
Echternach
Familie Pierre Schaeffer-Teyssier,
Echternach
M. et Mme Jean Peters-Schaeffer,
Echternach
M. et Mme Jean Storck-Colling,
Echternach
M. et Mme Aloyse Jegen-
Steinmetz, Echternach
M. et Mme Roger Follmann-Kruff,
Echternach
M. et Mme Ed. Hoffmann-Sauber,
Echternach
M. Jean-Pierre Ennesch, Echternachi
M. et Mme Ed. Thiboldt-Weis,
Echternach
M. et Mme Fernand Thill-Weyer,
Echternach
M. et Mme Marcel Lorenz
Echternach
Mme Louise Faber-Huss, Echternach
M. et Mme Jos. Seyler-Bodson,
Echternach
M. et Mme Marcel Jung-Laurent,
Echternach
Mme Ketty Becker-Thill, Echternach
M. et Mme J.B. Bockler-Faber,
Consdorf
M. et Mme R. Kremer-Hoffmann,
Wasserbillig
M. et Mme P. Friedrich-Garnich,
Wasserbillig
M. et Mme Thiel-Mathieu-Garnich,
Wasserbillig
M. et Mme J.-P. Schiltz-Moutsch,
Moerdorf
Mme Antoinette Boehm, Wasserbillig
M. et Mme P. Bredimus-Hoffmann,
Wasserbillig
M. et Mme J. Revenig-Streff,
Wasserbillig
M. et Mme Fr. Ferring-Fischer,
Mertert
M. et Mme P. Weinandy-Bechtold,
Mertert
M. Nic. Revenig, Wasserbillig

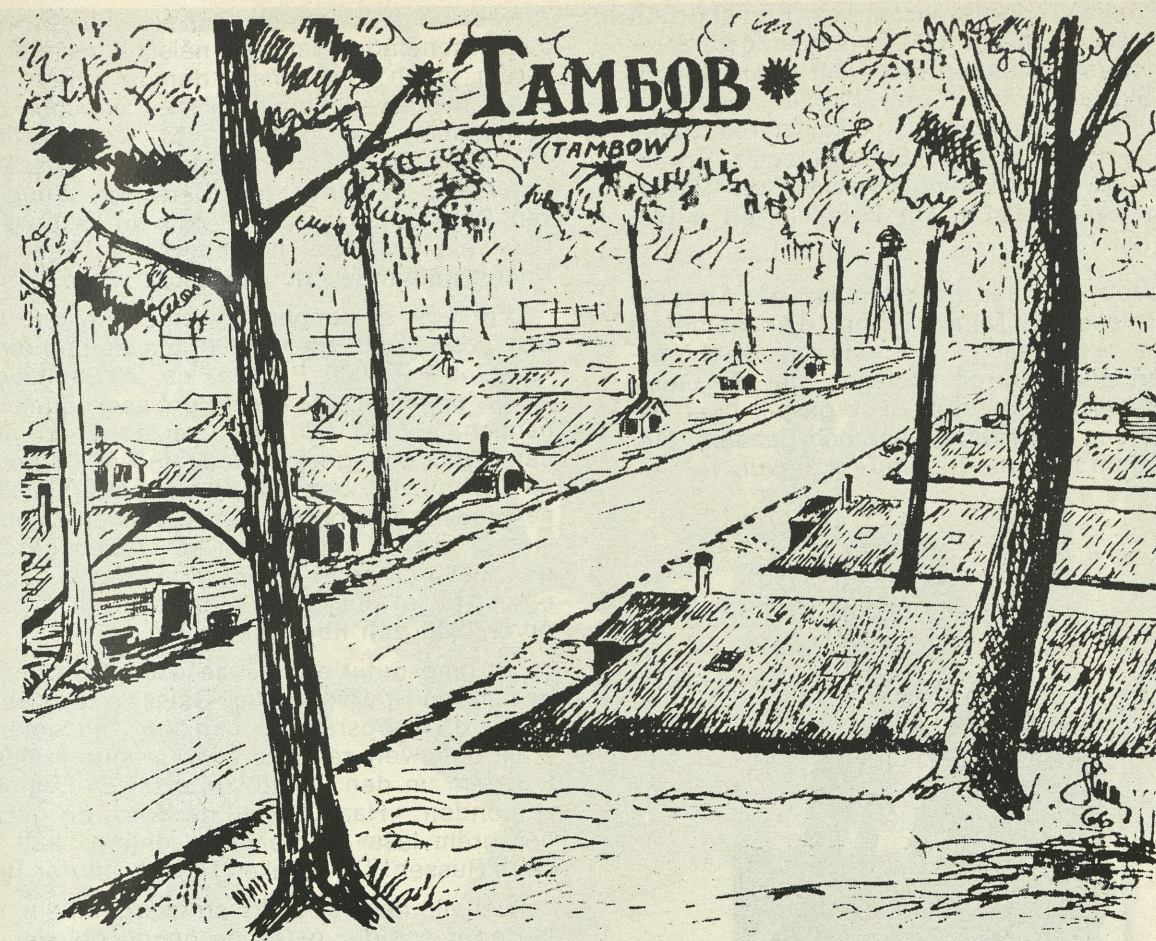
Mme Valerie Maes-Schartz, Café
Wasserbillig
Melle Streff Thea, Wasserbillig
M. et Mme J. Diederich-Roob, Mertert
M. et Mme A. Schiltz-Goergen,
Mertert
M. et Mme R. Hansen-Schummer,
Mertert
M. et Mme Georges Flammang,
Bascharage
M. et Mme Ernest Schockmel,
Belvaux
M. et Mme Léon Reuter-Mangen,
Belvaux
M. et Mme Marcel Reuter, Sanem
M. et Mme Martin Rach, Belvaux
M. et Mme Grégoire Heinen, Belvaux
M. et Mme Metty Bauster, Belvaux
M. et Mme Marcel Wagner, Belvaux
M. et Mme Emile Schmit, Belvaux
M. et Mme René Biwer, Sanem
M. et Mme Jean Schneider, Belvaux
M. et Mme Fernand Wiltgen, Belvaux
M. et Mme François Reuter, Belvaux
M. et Mme Marcel Majerus, Belvaux
M. et Mme Alphonse Greisch, Belvaux
M. et Mme Albert Wagner, Belvaux
M. et Mme Jos. Hittersdorf, Belvaux
M. et Mme Théo Georg, Belvaux
M. et Mme André Weiller, Belvaux
M. et Mme Jean-Pierre Freismuth,
Belvaux
M. et Mme Mathias Pierrard, Belvaux
M. et Mme René Kremer, Belvaux
M. et Mme Martin Winandy, Soleuvre
M. Plein Marcel, Hosingen
M. Heiles Charles, Rodershausen
M. Lanners-Marx Michel, Hosingen
M. Fischer-Ritz René, Hosingen
M. Neumann Léon, Hosingen
M. Frieseisen Joseph, Hosingen
M. Baustert Nicolas, Wahlhausen
M. Trensche Pierre, Hosingen
M. Clees Joseph, Neidhausen
M. Wack Edouard, Obercorn
M. Wagner Armand, Obercorn
M. Wirtz Jean, Obercorn
M. Denell Robert, Obercorn
M. Friedrich Joseph, Obercorn
M. Stoltz Alex, Obercorn
M. Philippe Nicolas, Obercorn
M. et Mme Schmit-Muller Dominique
Obercorn
Melle Klein Justin, Obercorn
M. Piren Jean-Pierre, Obercorn
Enrôlés de Force,
Simmer
M. Barthel Camille, Simmer
M. Brosius Roger, Simmer
M. Consbrück Jos., Simmer
M. Ewen Raymond, Simmer
M. Hermann Albert, Simmer
M. Noesen Camille, Simmer
M. Noësen Jim, Simmer
M. Noesen Marcel, Simmer
M. Olinger René, Simmer
M. Muller Roger, Simmer

M. Schmit Arsène, Simmer
M. Weiler Camille, Simmer
M. Winandy Jean-Pierre, Simmer
M. Hoffelt Nicolas, Nospelt
M. Bolmer Jean-Pierre, Nospelt
M. et Mme Ury Willy, Hesper
M. et Mme Thinnos Jos., Howald
M. et Mme Jomé Paul, Hesper
M. et Mme Scheer Mathias, Hesper
M. et Mme Schadeck Jean, Hesper
M. et Mme Wintringer Jules, Itzeg
M. et Mme Streit Etienne, Itzeg
M. Poos Justin, Itzeg
M. Remakel Jos., Itzeg
M. Heinen Pierre, Contern
M. Oster Norbert, Hesper
M. et Mme Ernster Lucien, Itzeg
M. et Mme Diederich Julien, Itzeg
M. et Mme Coner Julien, Hesper
M. et Mme Dondelinger André,
Hesper
M. et Mme Hensgen Michel, Itzeg
Mme Hensgen Alice, Itzeg
M. et Mme Claus Joseph, Itzeg
M. et Mme Braun Nicolas, Hesper
M. et Mme Veissé Jean, Hesper
M. et Mme Ecker Roger, Howald
M. et Mme Felten Léon, Fenteng
M. et Mme Stein Emile, Alzeng
M. et Mme Moes Jean-Pierre, Alzeng
M. et Mme Ney Roger, Alzeng
M. et Mme Kieffer Lucien, Itzeg
M. et Mme Schmitz Arthur, Alzeng
M. et Mme Weissen Armand, Itzeg
M. et Mme Goergen Armand, Hesper
M. et Mme Schon Joseph, Itzeg
M. et Mme Baddé Charles, Hesper
M. et Mme Mousel Gaston,
Bofferdeng
M. et Mme Jos. Arendt-Funck,
Lellingenhof/Colmar-Berg
M. et Mme Henri Biltgen-Meyers,
Colmar-Berg
M. et Mme Jos. Colling-Weber,
Colmar-Berg
M. et Mme Jos. Diederich-Noesen
Colmar-Berg
M. et Mme Nic. Gillen-Kayser,
Colmar-Berg
M. et Mme Léon Kalmus-Closter,
Waldbilling
M. et Mme Jos. Molitor-Bettendorf,
Colmar-Berg
M. et Mme René Klein-Kellen,
Colmar-Berg
M. et Mme Jos. Schaul-Brachmond,
Colmar-Berg
M. et Mme René Scholtes-Echternach
Boevange-sur-Attert
M. et Mme Marcel Schumacher-
Goergen, Colmar-Berg
M. et Mme François Thill-Grethen
Colmar-Berg
M. et Mme Emile Jacobs-Leiner,
Colmar-Berg
M. Jean-Pierre Thill, Colmar-Berg/
Welsdorf
M. Pierre Weber, Colmar-Berg

M. Lorgé Fernand, Howald
Agence AVILUX, Luxembourg
M. et Mme Ronkar Eugène,
Helmsange
M. et Mme Kellen Paul, Hollerich
M. et Mme Jeitz Robert, Howald
Café «Gielen Eck», Howald
M. et Mme Arendt-Breistroff,
Bonnevoie
M. et Mme Lorgé Nicolas, Howald
M. et Mme Frank-Zimmer Mich.,
Cessange
M. et Mme Brandenburger Fr., Hamm
Mme Kayser-Poekes, Howald
M. Gillen John, Howald
Melle Ries Germsine, Pétange
M. et Mme Thill Arendt Ferdinand,
Pétange
M. et Mme Noel-Stoffel, Pétange
M. et Mme Keiser Léon, Pétange
Mme Frisch Edmond, Pétange
M. et Mme Thein Henri, Pétange
M. et Mme Roncar Jos., Pétange
M. et Mme Pletgen Mathias, Pétange
M. Thibor Henri, Ettelbruck
M. Nilles Bernard, Ettelbruck
Mme Kunnert-Junck, Ettelbruck
M. Nickels Mathias, Schieren
M. Peters René, Schieren
M. Bartholomey Jacques, Michelau
M. Gengler Nic., Schieren
M. Goerens Jos., Schieren
M. Goerens August, Schieren
«Mathgeschaff»
M. Victor Theis, Binsfeld
Enrôlés de Force,
Useldeng
M. et Mme Fonck Prosper,
Hesperange
M. et Mme Bausch François,
Bonnevoie
M. et Mme Wester Michel, Itzig
M. et Mme Sertznig-Wies Jules,
Grevenmacher
M. et Mme Paulus-Hertzog Théodor,
Grevenmacher
M. et Mme Bauler-Weber Eugène,
Grevenmacher
M. et Mme Mankel Edouard,
Grevenmacher
M. et Mme Hornick-Mergen Aloyse,
Grevenmacher
M. Thinnés Michel, Grevenmacher
M. et Mme Bastian-Hitterdorf Aloyse,
Grevenmacher

M. et Mme Welsch-Poos Guillaume,
Grevenmacher
M. et Mme Heintz-Ley François,
Grevenmacher
M. et Mme Fischer Jean, Oberdonven
M. Schuster Victor, Grevenmacher
M. et Mme Achten-Gorges Albert,
Grevenmacher
M. Schritz Aloyse, Machtum
M. et Mme Resch-Birtz Nicolas,
Grevenmacher
M. et Mme Ronck-Wampach René,
Grevenmacher
M. et Mme Hochweiler-Gelhausen
Pierre, Grevenmacher
M. et Mme Buschmann-Hoffmann
Xavier, Grevenmacher
M. et Mme Thill-Hansen Eugène,
Grevenmacher
M. Steffen Roger, Grevenmacher
M. et Mme Herber-Wagner Mathias,
Grevenmacher
M. et Mme Lang-Hein Gaston,
Grevenmacher
M. et Mme Beffort-Lentz Jean-Pierre,
Grevenmacher
M. et Mme Fusenig-Helfen Marcel,
Grevenmacher
M. et Mme Georges-Pütz Marcel,
Grevenmacher
M. et Mme Prost André,
Luxembourg
Mme Weber-Gitzinger, Grevenmacher
M. et Mme Goedert-Hansen,
Grevenmacher
M. et Mme Michel Gronimus,
Esch-s.-Alzette
Amicale des Enrôlés de Force
Section de Rambrouch
M. Thommes Raymond, Arsdorf
Mme Rodesch-Schreiber Virginie
Arsdorf
M. et Mme Eugène Schaak-Nanquette,
Arsdorf
M. Nicolas Bolmer, Holtz
M. et Mme Mertz-Urth Dominique,
Koetschette
M. Mores Jos., Koetschette
M. et Mme Zigrand-Strotz Franz, Perlé
M. et Mme Rasqué-Mertz Albert,
Arsdorf
M. Scheffen Pierre, Perlé
M. Picard Pierre, Perlé
M. Lahr Henri, Bigonville
M. Ugen Paul, Folschette

M. Stadtfeld Jean, Perlé
Mme Stadtfeld Pauline, Perlé
M. Scholtes Aloyse, Harlange
Café Decker-Frasing, Folschette
Café Rausch-Kieffer, Bilsdorf
Mme Berens Marie, Bilsdorf
M. Kohl Franz, Hostert/Rédange
M. et Mme Collignon-Majerus Nic.
Rambrouch
M. et Mme Hoffmann-Claren Lucien,
Rambrouch
M. et Mme Frising-Hoffmann Théo,
Rambrouch
M. et Mme Provost-Frasing Isidor,
Rambrouch
M. et Mme Brassel-Spogen Jean,
Rambrouch
M. et Mme Graas-Scheeck Rich.,
Rambrouch
Dr. Plein-Schiltges Jos., Rambrouch
M. et Mme Majerus-Derneden
Georges, Rambrouch
Mme Maus Elise, Rambrouch
M. et Mme Strotz-Daubenfeld Jos.,
Bigonville
M. Schartz Emile, Grevels
Mme Netty Scholtes-Olinger,
Naerzeng
M. Jim. Scholtes. Naerzeng
M. et Mme Perlot François,
Esch/Uelzrecht
Fam. Feltz-Perlot, Esch/Uelzrecht
Fam. Mayerus Jean, Wolwelange
M. et Mme Lallemand-Lazzaro,
Perlé
M. et Mme Jos. Hoschet-Graffé,
Marnach
M. et Mme J.P. Kapp-Mergen,
Consdorf
M. et Mme Michel Peiffer-Stemper,
Dahl
M. et Mme Emile Frisch-Glod,
Donnange
M. et Mme Freichel Jean,
Bascharage
M. et Mme Jacoby Guillaume, Wiltz
Mme Mathilde Foetz-Lesse,
Walferdange
M. et Mme Jean-Pierre Feiereisen,
Tintange
M. et Mme Joseph Thill-Meiter,
Naerzeng
M. et Mme Jos. Zeimetz-Sauber,
lechternach
M. et Mme Pultz J. Pierre, Bonnevoie
M. et Mme Dr. Ed. Welter
Junglinster

Amicale des Anciens de Tambow

35e Anniversaire du Retour de Captivité

Enner dem héige Patronage vu S.K.A. dem Grand-Duc JEAN, enner dem Patronage vun dem President an de Memberen vun der Regierung, an «enner dem Patronage vun der Stat Lëtzebuerg hun déi Tambower den 9. November 1980 an der Haaptstat de 35. Anniversaire vum Retour aus russescher Gefaangenschaft begaangen.

De 5. November 1945, no enger 38-deegeger Fahrt an Eisebunswagoën, koom de groussen Transport mat Enrôlés de Force zu Lëtzebuerg op der Gare un. Zu Tambow waren se den 29. September fortgefuehr.

Nach seelen, wann iwerhaupt, waren zu esou spéider Stonn esou vill Leit op der Plaz virun der Gare, hun a Keelt a Middechkeet stonne-laang gewaart. Et ware Pappen, Mammen, Gesëschter a soss Familjengehéireg, déi op e Jong gewaart hun, vun deem se dacks joere-laang keng Nooriicht haten, a vun dem se nët wossten, ob en iwerhaupt nach liewe géing.

Wéi dun d'Jongen aus der Gare koumen, an d'Leit gesin hun a wat fir engem Zoustand se waren, gong et ewéi ee gewaltege Kreesch

duerch déi Mass Mënschen, déi op si gewaart hun. Vill vun hinnen hun esou miserabel ausgesin, datt nach nët emol hir Elteren se gläich erëmkannt hun. Grouss war d'Freed bei deenen, déi hire Jong erëm gesin hun, mä onbeschreiblech war bei villen aneren d'Enttäuschung, well hire Jong nët derbäi war. Fir si war mat engem Schlaag all Hoffnung op en Enn.

Mir erënneren äis un déi Momenter, esou as wéi wann et eréischt gëschter gewiescht wir: D'Freed vun deenen engen, d'Niddergeschloenheet an dat déiwt Leed vun deenen aneren. Honnertsiwenasechzeg Jongen waren nët derbäi. Hir Komeroden hate si missen z'recklossen, hate si am Bësch beim Lager 188 a Russland zur éiwiger Rou gebett. Hinne war et versot bliwen, hir Hemecht an hir Familjen erëmzegesin. Eng tragesch Bilanz!

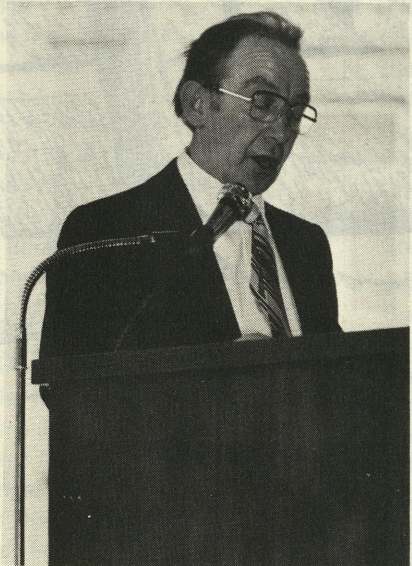
Déi Tambower haten drop gehalen, den 35. Anniversaire grouss ze begoen. Si hun kéng Méi an kéng Arbecht gescheit. An esou gouf den 9. November zu engem wiirklech memorabelen Dag.

Mir bieden ons Lieser an all ons Komero-dinnen a Komeroden Verständnëss derfir ze hun an äis ze entschëllegen, wann hinnen onse Bülletin méi spéid as ewéi gewint zougestallt gët. Ons Dréckerei as am Ament amgaang emzesuelen. An Zukunft gët onse Bülletin am Offset-Verfueren gedréckt. D'Redaktioun

Fir ärt Abonnement op de
BÜLLETIN
«LES SACRIFIÉS»
ze erneieren, verséiert wann tech gelift, 120.- Frang op de
Postscheck Nr. 31329-95 vun der Fédération des V.N.E.F.
Luxembourg.

Am neien Konferenzsal am Konvikt hun d'Feierlechkeeten um 9 Auer ugefaangen. Éiregäscht waren: Châmbërpresident Léon Bollandorff, Staatsminister Pierre Werner, Huefmarschall Guy de Muysèr, d'Ministeren Emile Krieps a René Konen, Staatssekretär Ernest Mühlen, als Vertieder vum Bistum Paul Weber, an eng laang Rëtsch vun Deputéierten a Geméngeréit.

De Metty Scholer, President vun der Amicale des Anciens de Tambow huet d'akademesch Sëtzung opgemaach, — déi agreabel verschénert gouf duurch Einlagen, déi de Geie-Quartet vun der Militärmuséck gespilt huet, an en huet eng bedeitend Usprooch gehalen. Hei hannendrun den integralen Text dervun.

Dir Dammen!

Dir Hären!

Léif Kommeroden!

Als President vun den Tambower soen ech iech alleguer häerzlech Merci, well dir iech dese Sondegmuergen fräigehalen hut, fir bei äis ze kommen an un dëser Scéance Académique deelzehuelen.

Wann och de Numm, de Begrëff TAMBOW zënter ugangs Mee 1945, wéi déi éischt 4 Lëtzeburger zu Odessa d'Lëscht vun äis ofgin haten hei zu Lëtzebuerg wéi eng Bomm ageschloen hat, — am freedegen awer och leider vill ze dacks am trauregen Sënn, dann as et menger Meinung no ubruecht a wichteg hei iwer Tambow méi ze soen.

Tambow as eng rusesch Provénzhaaptstat, ongeféier 450 Kilometer südöstlech vu Moskau ewech, mat wäit iwer 200.000 Awunner. T Provénz as 13 mol esou grouss wéi eist Ländchen. Et gëtt do Eisen- a Metallindustrie, Duchfabriken, Gierwereien, synthetesch Kautschu a Landwirtschaft.

Vun der Stat Tambow hun déi meescht vun äis weider näischt gesin ewéi d'Gare a villäicht

spéider nach d'Lazarett. Dat eigentlech Kriechgefaangenelager hat guer näischt mat der Stat ze din, louch 20 Kilometer dervun ewech, stong enner Militärverwaltung an huet nëmmen d'Lagernummer 188 gedroen. Et war bestëmmt als Sammellager fir d'Fransousen (Elsaß-Lothrénger), Lëtzeburger, Belscher, Yougoslawen, Rumänen, Ungaren, Polen, an esou weider. Dat wëllt awer nët heeschen, datt kéng aner Kriechsgefaangen do gewiescht wieren.

Fir iech e kléngen Iwerblëck ze gin, kann ech soen, datt ronn 8.000 Elsass-Lothrénger, 12.000 bis 14.000 Preisen, ca. 6.000 Italiener, — fir nëmmen en etlech gréisser Zuelen ze nennen, — mä och 1000 Lëtzeburger durch dat Lager gaange sin. Nodeem am September an ugangs Oktober 1945 all Ugehéireg vun deene grouse Natiounen zum gréissten Deel entloss gi waren, koum nach ee Lëtzeburger do un, huet mat ronn 20.000 gefaangene Japaner e puur Méint am Lager verbruecht, fir dann am Abrël 1946 och heemzekommen.

Et ging natiirlech hei ze wäit féiren, jidderengem säi perséinleche Calvaire duerzeleen oder d'Zwangsrekrutierung am allgeméngen erëm opliewen ze lossen. Mä erënnere mer eis trotzdem un den Opruff vun eiser Exilregierung zu London: «Haalt hinnen de Bass, dir gitt hinnen erëm lass», a weider: «Jongen, laaft iwer bei d'Russen! Do as alles fir iech an der Rei.»

Déi vill, déi bei d'Russen iwegelaf sin, oder fréi oder spéider gefaange geholl gouwen mat hirem seidenen rout-wäiss-bloe Bändchen oder mat dem Bild vun eiser Grand-Duchesse an der Tesch, gouwen schwéier enttäuscht. Déi meescht Russen, bis op e puur wéineg Ausnahmen, hu Lëtzebuerg iwerhaupt nët kennt, hëchstens wossten se eppes Kléngs vun der Rosa Luxemburg. Wann een dann mat vill Méi a Gesten erklärt huet, dass dat kléngt Lëtzebuerg bei deem grouse Frankräich leie géif, den DeGaulle war fir d'Russen eppes ewéi e kléngen Herrgott, huet d'Situation sech zum dacksten verbessert. Mä nët ëmmer. Et huet een sech dann als Fransous ausgin. Dat huet natiirlech bei de gefaangene Preisen ganz béist Blut gemaach, wat ee spéider nach dacks um eegene Leif huet misse spiiiren. Well d'Preisen an deene meeschten Tëschelageren de Kommando gefuert hun, an nëmmen eléng am direkte Kontakt mat der russescher Kommandatur waren. Doduerch koumen iwer 500 Lëtzeburger iwerhaupt nie an aner vill méi spéit wéi hir Kommeroden op Tambow.

Komme mer z'rëck op d'Lager 188, vun äis TAMBOW genannt. Dräi Reien sechsmeterhéige pickegen Droot rondrem an héigen Wuechttirem. Vu baussen gläicht et all deenen aneren, wou mer scho waren. Mä bannenan war et ganz anescht, wéi der hei um Bild gesitt. All Braken waren ongeféier zwee Meter déif an de Boudem agebaut, mat gespléckten Dännebeem zu zwou Säiten schiif zougelougt, bedeckt mat 50 Zentimeter Sand a besaat mat Wuess. Si hun ausgesin wéi Bunkerer, wouranner, je no Gréisst, 150 bis 400 Gefaangener op eimfa-

chen Dillebrëtschen, eng ennen an eng ouwen, an zwou oder véier Reien, ennerbruecht gi waren. Et gouwen kéng Stréisäck, kee Kappkëssen a kéng Decken, mä duerfir awer em esou méi Fléi a Wanzen, déi all Nuecht ugegraff hun.

De Kascht, deen an de Kichen zoubereet gouf, gong nët duer fir ze liewen a war ze vill fir ze stierwen fir Jongen an eisem Alter.

D'Waasser war knapp an der Géigend an nët ze drénken. Et huet misse honnerte Meter wäit ewech aus dem Bësch mat grouse Fässer an d'Lager bruecht gin. Fir sech ze wäschen, war es bal nie do.

Déi Krank a ganz Schwaach koumen a Lazarett, Braken wéi all déi aner. Si gouwen vun Dokterer ennersicht, mä leider huet et bal ëmmer u Medikamenter gefeelt. Do sief eng Doktesch speziell ernimmt: 't Boturowa. Vun äis gouf si d'Mamm vun de Lëtzeburger genannt. Si huet sech gefreet, wann se engem Lëtzeburger hëllef konnt an en erem op d'Been bruecht huet.

Wann och Lëtzeburger u Krankheeten gestuerwe sin, wéi Ruhr, Longenentzündung, Malaria, Typhus an anerer, da sin iewel déi meescht ausgaangen wéi eng Käerz vum Verlaangeren, Enttäuschung, Angscht, Entbierung a Schwächt. Wann d'Moral nogelooss huet,

war leider eise Kommeroden bal nie méi ze hëllef. Si hu misse fir ëmmer dohanne bleiwen.

E ganz schwéieren Dag war fir äis de 6. Juli 1944, wéi de franséische General Petit mat senger Suite 1.500 Elsass-Lothrénger an d'Lager siche koum, fir se no Afrika ze bréngen. No Afrika, well Frankräich dun och nach vun de Preise besat war.

Dee selwechte General huet eisem Kolleg Jos, nodeem hien en gefrot hat, wat fir eng Nationalitéit en hätt, perséinlech gesot: «Ech hu kéng Missioun fir iech Lëtzeburger matzehuelen, mä ech setze mech esou bal wéi méiglech a Verbindung mat ärer Regierung zu London, datt si alles ennerhuele soll, fir iech sichen ze kommen.»

Du koum den 22. Oktober 1944, wéi de ruseschen Politruk Olaro (fir äis war hien en oprechtigen a gudden Frënd) d'Lëtzeburger zesummegeruff a gesot huet: «Luxemburski Kamerad, dir fuert heem. Dir hut laang genuch gewart. A véierzeg Dég, spéitestens, sit dir doheem bei ärer Mamm, ärem Papp, a.s.w...»

Et hätt een et jo bal misse gleewen, well d'Lëtzeburger Land war erëm fräi an den Här Blum war zënter dem 12. August 1944 Gesandten zu Moskau. Mir krute Stréisäck, Läilecher an Decken. Leider war och dëst nëmmen e Schlaag an d'Waasser.

Haut stellt sech d'Fro, méi wéi je: Huet eis Regierung zu London iwerhapt eppes ennerholl, fir d'Jongen, déi a russescher Gefaangenschaft waren? Den deemolegen Aussenminister, den Här Bech, hat vum belschen Ambassadeur zu Moskau am September 1943 an engem Bréif matgedeelt kritt, datt 200 Lëtzebuerger a Russland wiren, a frot, war hien soll ennerhuelen. Well awer kéng Äntwert koum, huet dee selwechten Ambassadeur nach en Telegramm ob London geschéckt, deen och kéng Suite krut.

Och eis schréfftlech fräiwëlleg Meldung an d'russesch Arméi a bei den De Gaulle hun näischt genotzt. E puer Deeg duerno huet de Lagerkommandant äis matgedeelt, eis Demanten wire fortgeschéckt, ma eléng eis Regierung misst hiren Accord gin. Doraus as natiirlech näischt gin an och des Dokumenter sin verschwonnen.

Eis Kräften hun ëmmer méi nogelooss. D'Waasser an de Been an am Leif huet zougeholl. Den Ausschlag huet sech op de ganze Kierper iwerdroen an alles war voller Äter. Mir ware goureg ewéi eng Rapp. Am beschten, Dir Dammen an dir Hären, kuckt iech des puer Biller un, déi méi soen, wéi mir iech erziele kënnen.

Trotz eisen zerassenen, knaschtegen a fatzegen Uniformen a futissen Schong, hu mir eist Leed erdroe missen, an hun nach ëmmer

méi zesummegehalen. Wuerfir mir vun ball all denen eneren Natiounen beneid gouwen.

Wa mir gesondheetlech schwéier ugeschloe waren, esou huet dach mussen den Holzkommando erausgoen an de Bësch, an dat trotz Reen, Schnéi a Keelt. Déi nidregst Temperatur, déi mir erliedt hun, war — 41° an enger Nuecht. Verschidde Lëtzebuerger hun op Kommandoen baussend dem Lager geschafft, an de Milien, de Kolchosen a.s.w.

Dir Dammen an dir Hären!

No 35 Joer erënnert een sech nët méi gären un déi schro Zäiten. Et soll awer gesot gin, datt alles dat, wat mir als zwangsrekrutiert an als Krichsgefangener haart um eegene Leif erfuert hun, nët ouni Folleg bliwen as.

Zu Tambow eléng, ouni all déi aner Lager, wou mir d'Zuel vun de Verstuerwenen nët kennen, leien am Bësch bei Tambow 167 eiser Kommeroden begrouwen. Wéi gär wiren och si erëm heem op Lëtzebuerg kom?!

Heiheem sin der bis elo ronn 200 vill ze fréi gestuerwen. Jiddereen vun äis, deen haut nach d'Chance huet derbäi kënnen ze sin, spiert all Dag seng kléng oder seng grouss Boboen, an dat ouni et ëmmer ze weisen oder ze kloen. Mir Tambower kënnen ganz gudd verstoen, wann deen een oder aneren sech am Liewen emol nët grad richtig zurecht fond huet

Well bal u kéngem as d'Lagerliewen eriwuer gaangen ouni Spueren ze hannerloossen. Sief et och nëmme, datt een nach dacks nuets dervun drämt. Wa mir all Joer während der Mass rondrëm de Kierfchen affere gin an d'Méiglechkeet hun, een nom aneren 'ze gesin, maache mir äis, jidfereen fir sech, seng eege Gedanken. Gin dann och emol e puer Méint eriwuer ouni datt een Tambower gestuerwen as, a méng mir et géing dëst Joer gutt, da stin op eng Kéier kuurz noeneen e puer vun onse Kommeroden an den Doudesannoncen. Bis elo sin et der fir 1980 schon erëm 9. Mir haalen drop, datt eise Fändel, dee mir 1963 agewiën hun, all eis Kollegen op hirem leschte Gank begleet.

Eise Fändel as fir äis dee schéinsten am ganze Land. En as zesumme gesat aus zwou rout-wäiss-bloen Tricoloren an engem roude Léiw. Alles as am Lager ënnert onméigleche Konditiounen fabriziert gin. Fir zum Beispill déi rout Furf erausze kréien, gouf e Läléich an enger Decken esou laang gekaacht, bis dat wäisst rout gin as.

Déi eischt fënnel Lëtzebuenger gouwen vun de Russen de 15. Mee 1945, aacht Deeg no Krichsenn entlooss a koumen iwer Odessa heem mat engem vun dese Fändelen. Si haten, wéi nach vill aner Kommeroden, bei de Partisanen oder an der Roudler Arméi matgehollé, fir de Preis nidderzeschloen. Si koumen zu fënnel fort, well déi aner, déi och op der Lëscht stongen, deen Ament nët am Lager waren. Mat dem Krankentransport koum den zweete Fändel den 3. August 1945 heem, an deen drëtten war beim groussen Transport derbäi, deen Tambow de 29. September 1945 verloos huet, fir de 5. November 1945 mueres fréi um 3 Auer op der Lëtzeburger Gare unzekommen.

Dësen Dag vergiesse mir nie! Tëschend Sterpnech a Kléngbetten gouf d'Uelzecht esou feierlech wéi nach nie gesongen. Iwer 50 grouss Nationalfändelen a ronn dausend Leit hun äis do emfaangen. Virun der Lëtzebuenger Gare waren et der vill, vill méi. D'ganz Plaz viirdrun stung voller Leit, déi eng Säit bis bei den Hôtel Staar an déi aner Säit bis bei déi heiteg Post. Den Ierwgroßherzog JEAN war selwer kom fir äis z'ëmfnänken. Hien huet eng Usprooch gehalen, déi natiirlech an der grousser Freed ënnergaangen as.

Mä d'Freed war nët fir jiddereen. Vill Mammen a Pappen haten och gehofft, hire Jong oofhuelen ze kënnen. Leider, leider war hien nët méi derbäi.

Schon 1946 hun déi Déiferdenger Kommeroden sech frëndschafftlech zesumme fond, Rencontren organisiert an déi eischt Tambower Spéngel eraus gin. Nodeem d'Verlaangereen fir sech nees erëmzugesin esou grouss gi war, koume mir 1954 fir d'eischte Kéier aus dem ganze Land zu Lëtzebuerg zesummen. 1955 gouf e provisoresche Comité gegrënt, deen dat Joer duerno bei der Grënnung vun eiser heiteger Amicale zum definitiven gewielt gouf. Eis Statuten sin 1958 enregistréiert gin, an erlaben all deene Lëtzebuenger, déi a russescher

Krichsgefangenschaft waren, bei der Amicale des Anciens de Tambow Member ze gin.

Am November 1963, wéi eise Fändel agewië gouf, hate mir eng grouss Ausstellung am Peristyl vun der Geméng Lëtzebuerg. Duerno war se dann nach ze gesin: Am Musée de la Résistance zu Esch, am Kolléis zu Dikkrech an am Schlass vun der HADIR zu Déiferdeng. Iwerall mat grousem Erfolleg. Mir haten och eng Broschür erausgin: TAMBOW 1943-1945. Dovun gouwen 3.700 Exemplaren verkaaft.

Als Grënnungsmember vun der Fédération des Victimes du Nazisme Enrôlées de Force huet d'Amicale zënter 1959 mat gerongen bis zum heitegen Dag, fir datt Zwangsrekrutierung als dat unerkannt soll gin, wat se wiirklech war, fir datt all Diskriminierung verschwennt, fir datt der fréizäiteger Pensionierung Rechnung gedro gët, ouni déi ominös Prozenter an anere Kritären, an dat fir all Krichsaffer, déi vill matgemaach a gelidden hun, gesondheetlech a moralesch, fir eis Hemecht.

Zum Schluss hoffe mir dann, wa mir am Fréijoer eis lescht Broschür erausgin ënner dem Titel «Tambow 35 Joer doheem», datt mir nët méi ze streide brauchen, an als Amicale, am richtege Sënn vum Wuert, weiderbestin bis dee leschten Tambower zu Graf gedroe gët.

—o—

No'm Metty Scholer, huet de Staatsminister Pierre Werner geschwat. Hei seng Usprooch.

Méng léif Tambower!

Ech iwerbréngen iech heimat d'Wësch vun der Regierung zu dem 35. Anniversaire vun dem Retour vun Tambow. Dir feiert dat als eng Amicale. Eng Amicale, dat heescht e Frëndschafftsbond. Et weess een, wéi Frëndschaffe geschloss gin enner verschiddensten Emstänn. Frëndschaften, déi am déifste gin, déi am laangsten halen, an dat as elo och aus de Wieder vun ärem President duerchgeklongen, dat sin déi, déi een an der Nout an am Leed forméiert huet. D'Bild, dat äre President elo grad

zesummen ze verdeedegen as, am Verständ-
ness een fir deen aneren. am Asaz ee fir deen
aneren. Wa mer déi Lektouen aus dëser Feier
mat ewech huelen, dir Tambower, dann hu der
nach eng Kéier der Lëtzebuenger Hemecht en
Déngscht geleescht.

An der Welt geschitt an dësem Moment nach
op velle Plazen dat, wat dir erliewt hut. Wann
d'Rechter an d'Wüerd vun de Mënschen mat
Féiss getrëppelt gin, och do mussen ons Lët-
zebuenger sech bewosst sin, datt se dat nët
komplett kënnen ignoréieren, esou wéi deemols
ärt grousst Leed a groussen Deeler vum Glo-
bus ignoréiert as gin. Haut, wou d'Welt am
Ganzen zesummeréckt, do solle mer och an
der Hisiicht méi Verständness hun fir dat, wat
et domasse gët. Och do solle mer hëllef
d'Rechter ze verdeedegen op déi Manéier, wéi
mer kënnen.

Op der anerer Säit as d'Lëtzebuenger Vollek
am Krich sech méi bewosst gin, wat seng
Identitéit as. Et wor eng erfreesch Tatsaach,
dass viru kuerzem an der Chamber eng Dis-
kussioun koom iwer dat, wat d'Identitéit vun
de Lëtzebuenger as, a wou och ons Hemechts-
sprooch an d'Mëtt vun der Identitéit gesat as
gin. Dat as jidderfalls d'Zeechen, datt dat nët
vergiess as, an et as och dat, wat ons fir d'Zou-
konft mat Hoffnung erfëllt. Loose mer all Dag
bei der Arbecht, déi mer maachen, op der
Plaz, wou mer stin, drun denken, dass mer
musse schaffen, fir dat ze erhalen, wat mer hun,
eppes, wuerfir vill anerer gelidden hun an ganz
vill hirt Liewen hu misse loosse.

Duerfir soll och de Souvenir vun deene Joe-
ren sech nët verléieren. Dir wësst, datt och am
Gaang as, d'Geschicht vun der Okkupatioun,
vun der Resistenz an iwerhaapt vum Liewen
vum Lëtzebuenger während dem Krich, geschri-
wen ze gin. Dat musse mer och esou séier wéi
méiglech zu engem Enn bréngen.

Loosse mer an dëser Welt, déi komplizéiert
as, déi ons warscheinlech an deene nächste
Joeren um wirtschaftleche a v'läicht och um
finanzielle Gebitt méi Problemer bréngt, wéi,
déi mer elo an deene leschte Joeren ze léisen
haten. Loose mir dann zesummestoen, als Lët-
zebuenger zesummen des Problemer léisen.

Wa mer elo dat Gesetz stëmmen iwert
Gläichstellung vun den Zwangsrekrutéierten
mat deenen anere Victimen vum Nazismus a
vun dem Okkupant, ech méngen, da solle mer
en neie Bond schléissen fir als patriotesch Or-
ganisatiounen, — wat dir jo sit, — och mat de-
nen aneren zesummen fir d'Gléck vun der He-
mecht matzewierken. An dat, géing ech soen,
ënner dem Patronage vun onsem Herrscher-
haus, vun onser Dynastie, déi während dem
Krich den Zesummenhalt vu Lëtzebuerg an de
Lëtzebuenger, egal ob se hei heem oder do-
bause woren, gemach huet. Eng Dynastie, wou
mer d'Gléck hun feststellen, datt se nët nëm-
me liewt, datt se nët nëmme herrscht, mä datt
se, — an d'Fiançailen vun onsem Ierwgrouss-
herzog bréngt dat mat sech, — och fir d'Lëtze-
buenger Land nach eng Zoukonft as.

Nach eng Kéier, méng bescht Wënsch a
méng Félicitatiounen fir är Aktiounen während
all deene Joeren. Ech kann iech verspriechen,
datt d'Lëtzebuenger Regierung all Verständ-
ness huet fir déi Wënsch a Fuerderongen, déi
der stellt an déi mat dem Leed, wat deé elo
éinescht évokéiert hut, zesummenhänken. Duer-
fir, all zesummen, loosse mer weider schaffen,
wierken a suergen, och an onser internationaler
Aktioun, duerch onsen Asaz an der euro-
päescher Vereenegong, dat esou Emstänn, wéi
se tëschtend 1940 a 1945 erliewt si gin, nët méi
eremkommen.

Duerfir, meng léif Tambower, stitt weider ze-
summen. Halt oprecht déi Frëndschaft, déi der a
ganz schwéierer Zäit geschloss hut.

Metty Scholer: Ech kann rouege Gewëssens
dem Här Staatsminister Merci soen fir d'Wier-
der, déi en un äis geriicht huet. Mir hoffen och, -
vun diem engen huet hien nët esou vill gesch-
wat, — datt mer dat esou séier wéi méiglech upa-
ken, an dat as d'fréizäitig Pensionéierung.

De President Scholer seet nach eemol alle-
guerte Merci, déi kom waren fir de 35. Anniver-
saire vum Retour aus der russescher Gefaang-
enschaft unzefänken an ze verschéineren

Gediechnessmass

an der Herz-Jesu-Kiirch, Lëtzebuerg/Gare

Gläich no der Séance académique hun déi al
Tambower sech op de Wee gemaach, déi eng zu
Fouss a wien nët méi esou gutt goe kann, as mat
den städteschen Autobus gefuer, fir Punkt hal-
wer eelef an der Garer Kirch ze sin, wou eng Ge-
diechnessmass gehale as gin fir all Jongen, déi
a russescher Gefaangenschaft waren, an déi
dout sin. Verschéinert gouf déi religiéis Feier
duurch de Gesank vun der Chorale des Anciens
de Tambow am Zesummewierke mat dem Qua-
tuor a cordes de la Musique Militaire. Zelebréiert
gouf d'Mass vum Marcel Ripp, dien och als
Krichsgefangenen zu Tambow am Lager war.

Um Kanounenhiwwel

No der Mass gong et am Cortège vun der
kiirch, iwer d'Al Bréck op de Kanounenhiwwel.
virop d'Musek vun den Industrielle Servicer vun
der Stat Lëtzebuerg. Nodréiglech muss ee scho
soen, et war en imposante Cortège, well ronn
600 Leit dru bedeelegt waren. Virun der éiweger
Flam vum Monument National de la Solidarité
Luxembourgeoise gouwen Blummen néerge-
luecht vun dem Comité vun der Amicale des An-
ciens de Tambow a vun enger Delegatioun vun
den Anciens de Tambow de la Moselle, iwer-
deem d'Sonnerie aux Morts gespielt as gin. Als
Oofschloß vun der Zeremonie um Kanounenhi-
wel huet d'Musique des Servives Industriels d'-
Heemecht gespielt.

No der Mass,
virun der
Herz-Jesu-Kiirch,
Lëtzebuerg/Gare

Gedenkzeremonie um Kanounen- hiwwel

Réceptioun op der Geméng

E véierel vir zwielef koom de Cortège virun der
stater Märei un, wou bannen an, am Péritstyl,
d'Réceptioun duurch Geméngenauteuritéite war.
Well d'Buergermeeschtesch grad wéi den
éischte Scheffen Léon Bollendorf nët do konnte
sin, war et um Scheffen Camille Polfer, ebenfalls
en Zwangsrekrutéierten, fir déi Tambower ze
emfänken. Présent waren och de Scheffen
Jean Goedert an d'Geméngeréit: Pierre Frieden,
Robert Angel, Henri Ackermann, drai Enrôlés de
Force, den Alph. Osch an J.Y. Henckes. A sen-
ger Begréissungsusprooch huet de Camille
Polfer all Tambower an déi vun hire Familjen, déi
matkom waren, häerzlech wëllkomm geheesch.
A kuerze Wieder huet hien de Leidenswee vun
den Enrôlés de Force a méi spéziell dien vun

deene Jonge beschriwen, déi nodeem, datt se
bei de Preise fortgelaaf waren, a russesch Ge-
faangenschaft kom waren, an no an d'Lager
Nr. 188 koomen. All Komeroden hätte de-
mols gegleewt, datt wann se eemol vun de Prei-
se fort wieren, da wären se op der gewonnener
Säit. Mä Tambow, als Exponent fir all russesch
Gefaangenelager an deene Lëtzebuenger wa-
ren, as de Bewäis wat nach alles huet misse
duerchgestane gin, bis déi Jongen, déi et iwer-
stanen haten nees z'réck an d'Hemecht an bei
hir Familjen konnte kommen. Wéi uerg, a wat fir
enorm Folgen dat alles hat, dat geséich een am
allerbeschten haut, well et géif kaum een Enrô-
lés de Force gin, deen nët krank wier an et géin-
gen der esou vill, meescht onerwart vill ze vill frei-
stierwen. Trotz all deem Grujlechen, wat de-
mols durchgestane as gin, wär dach grad déi

Réceptioun

op der
stater
Märei

Bereitschaft fir d'Verdeedegung vun de fundamentalen Idealer a Prinzipien vu Fräiheet, Gerechtigkeit a Mënscherechter onbedéngt begrëssenswert, wéi se sech bei den Enrôlés de Force weist.

Um Enn vu senger Usprooch huet de Camille Polfer vun der Geléenheet profitéiert, fir deene Komeroden Merci ze soen, déi him an der Krichsgefaangenschaft begéint waren an sengen Elteren gesot hun, esou bal wéi se heiheim zu Lëtzebuerg waren, dat hien nach um Liewe wir, an och geschwënn heem kéim.

Séingerseits sot de Metty Scholer Merci fir déi schéin Réceptioun op der Geméng. Hien huet nach eng Kéier kuerz de Sënn an den Zweck

vun dësem 35. Anniversaire duergeluecht a soot offschléissend, déi Sacrificer, déi am leschte Krich bruecht si gin, dürfen beim Lëtzebuurger Vollek nie an d'Vergiesse geroden.

Am Konvikt

Kuerz no eng Auer waren déi al Tambower, zesumme mat hire Gäscht, beim Mëttesdësch. Et waren der nët manner wéi 304, déi zu Mëtteg giess hun. Ee Gléck, dat am Restaurant vum Konvikt esou vill Platz as!

No dem Mëttegéissen gouf vun der Geléenheet profitéiert, fir e kuerze Joeresrapport ze maachen aplaz vun enger Generalversammlung. De President Metty Scholer huet d'Aktivitéit vum

vergaangene Joer résuméiert a sot alleguerchte Merci, dat si haut un de Feieren vum 35. Anniversaire vum Retour aus russescher Gefaangenschaft deelgeholl hun.

An der Zäit tëschend der Generalversammlung am November 1979 an den Dag vun haut sin 9 Tambower gestuerwen. Et sin:

- Moes Jean, Waasserbëlleg, gestuerwen den 21.01.1980
- Nicolay Fernand, Stroossen, getuerwen den 07.02.1980
- Defay Marcel, Esch/Uelzecht, gestuerwen den 27.03.1980
- Tucks Marcel, Diddeléng, gestuerwen zu Montréal (Kanada) am 04.09.1980
- Spautz Marcel, Beetebuerg, gestuerwen den 26.04.1980
- Rodesch Norry, Lëtzebuerg, gestuerwen den 20.05.1980
- Hahn Jean, Lëtzebuerg, gestuerwen den 25.08.1980
- Thekes Jean-Pierre, Waasserbëlleg, gestuerwen den 30.08.1980
- Steinbach Joseph, Obercorn, gestuerwen den 04.09.1980

Éier hirem Udenken!

Keessrapport

virgedroen vum Raymond Welter. Doraus war gewuer ze gin, dat der Amicale hir Finanzen am Gläichgewicht sin. 't Kontroll vum Keesbuch huet ergin, dat dem Raymond Welter seng Schreiwereie beschtens klappen, wuerfir d'ganz Versammlung him Entlaaschtung gët.

Gutt Komerodschaft

De President vun der Fédération, Jos. Weirich, huet dun Opschloss gin, iwer de Gesetzprojet vun der Regierung, mat deem elo endlech, no esou laanger Zäit, de grouse Problem vun der Zwangserkrutierung definitiv geléist gët. Hien huet eng ganz Rei Détailler dovun bekannt gin. Weider huet hien déi Tambower Komeroden félicitéiert fir déi groussarteg Organisation vun dem 35. Anniversaire vun hirem Retour vun Tambow. E bedauert allerdéings, dat den Här Staatsminister de Problem vun der Pensionéierung mueres a senger Usprooch mat këngem Wuert ernimmt hat. Allgeméng wir erwaart gin, dat hien wéinegstens e puer Undeitunge maache géing. Mä näischt as näischt. Et missten dach awer en etlech Verbesserungen um Gesetz vum 26. März 1974 viirgeholl gin. Dat misst esou séier wéi méiglech geschéien, weil et presséiert. Wann een haut z'réckkucke géing op d'Vergaangenheet, haaptsächlech op déi Joeren vun 1959 un bis haut, kann ee soen, et wir munneches realiséiert gin. Mä, dat konnt nëmmen dank dem Zesammenhalen vun allen Enrôlés de Force realiséiert gin. An elo wir et och nach ëmmer néideg, fest zesummenzestoen, fir dat och déi lescht vun onse Fuerderongen realiséiert gët.

Seng Usprooch oofschléissend, huet de Jos. Weirich allen Tambower Komeroden Merci gesot, fir alles, wat sie an der Vergaangenheet fir all Enrôlés de Force geleescht hun. «Fuert esou all Enrôlés de Force geleescht hun. -Fuert esou all Enrôlés de Force geleescht sin.» Well, op engem Dag wéi deen hei, do gestéig een, wéi noutwendeg dach eng wirklech, gutt Komerodschaft as. «Ech wënschen iech alleguer an äre Familien eng gutt Gesondheet an alles Gutts fir Zoukonft.

Au revoir bis dat anert Joer, wa mir äis op der Generalversammlung erëmgésin.»

...notre tâche est loin d'être terminée!

Am Numm vun enger Delegatioun «des Anciens de Tambow de la Moselle» huet och de lothréngesche Komerod Marcel LUTZ d'Wuert ergraff. Hei seng Usprooch:

Chers camarades luxembourgeois,

Au nom de toute la délégation des anciens de TAMBOW de la Moselle, je vous remercie de votre aimable invitation. J'en profite pour remercier de même la délégation luxembourgeoise qui a su, par sa présence à notre Congrès Interdépartementale du 8 juin 1980 à AMNEVILLE en Moselle, nous assurer de son soutien physique et moral dans l'aboutissement de nos problèmes communs.

Le 6 novembre 1976 lors de votre journée de TAMBOW, j'étais là.

Le 9 novembre 1980 pour la commémoration du 35e anniversaire du retour de captivité, je suis revenu avec quelques amis pour vous prouver que les liens de camaraderie qui se sont forgés en captivité, nous tiennent toujours à coeur.

Voilà encore quatre années de passées et nous continuons toujours sans en démordre de trouver une solution définitive à nos problèmes sur le plan international. Je me réjouis d'avoir a nouveau pu me joindre dans une ambiance aussi fraternelle à mes camarades d'infortune rescapés des camps russes. Il est vrai qu'a chaque nouvelle rencontre la joie éprouvée est ternie par la constatation que nos rangs continuent a s'amenuiser de plus en plus vite. Bien

des regards amis, que l'on espérait croiser en cette belle journée se sont éteints à jamais. Cela n'empêche pas que nous, les survivants de cette sombre période, ne devons pas nous laisser abattre pour autant. Nous sommes arrivés a arracher de haute lutte un certain nombre d'avantages non négligeables, mais notre tâche est loin d'être terminée. Il faudra achever le travail entrepris il y a maintenant plus de trois décennies. Nous devons, comme par le passé et cela sans conditions de nationalités mener à bonne fin nos revendications, et essayer d'être dans la mesure de nos moyens les artisans d'une Europe unie qui servirait à sauvegarder la paix pour nous et les générations à venir.

Schluß

Als Bewäis, wéi enk dat Zesummegehéregkeetsgefill ënner deenen as, déi séingerzäit am Lager Nr. 188 a Russland waren, nët nëmmen ënner de Lëtzebuenger, mä och mat den Lothrénger an den Elsesser, hun déi lothréngesch Komeroden dem Metty Scholer, Junck Gast, Steffen Jules an dem Steichen Jos bronze Plakken iwerreecht, mat enger Reproduktioun vum Tambower Lager, an vun de Lëtzebuenger krukten Lothrénger ebenfalls eng Plack, déi ons Tambower séingerzäit erausgin haten. Am Numm vu sengen Komeroden, sot de Metty Scholer dem Marcel Lutz villmols Merci, an hien huet déi kleng Versammlung opgehuewen, nodeem hien dem Haus Ackermann Merci gesot hat fir déi gutt Bekäschteging, an nodeem hien all deenen, déi un de Feieren deelgeholl haten, nach en etlech schéin a gemittlech Stonnen als Oofschloss vun dësem gutt gelongenen a groussen Dag gewënscht hat.